OTA YHTEYTTÄ
Jätä menovinkki
Sähköpostilla:
kulttuuri@kymensanomat.fi
Verkossa: kymensanomat.fi/kulttuuri
Kanerva Jalarvo 05 2100 5422

Kulttuuri

Nettitesti kertoo luonteesta epäluotettavasti

ILMIÖ | Internetin testit auttavat ihmistä muodostamaan käsitystä itsestään. Tuloksia jakamalla haetaan vahvistusta muilta.

ELINA KEMPPAINEN

INTERNETIN kirjavista testeistä voi olla ihmiselle aitoa hyötyä. Verkkomediat pursuavat erilaisia testejä, joilla voi selvittää omaa persoonallisuutta, älykkyyttä ja ominaisuuksiaan.

– Kyllähän ihmiset voivat hyötyä nettitesteistä vähän samalla tavalla kuin hyvän kirjan lukemisesta tai hyvän leffan katsomisesta. Niistä voi saada uutta näkökulmaa ja tulla ajatelleeksi asioita, sanoo Psykologiliiton vastaava psykologi **Teemu Ollikainen**.

Hänen mukaansa olennaisinta on, mitä kautta testi löytyy.

– Hyvinvointilehden, perinteisen naistenlehden tai iltapäivälehden Testaa oletko tunnesyöjä- tai Testaa oletko narsisti -kyselyn on todennäköisesti laatinut toimittaja, jolla ei ole käyttäytymistieteellistä pohjaa testin tekemisessä.

OLLIKAINEN huomauttaa, että oikeat psykologiset testit pohjautuvat taustateoriaan ja tutkimukseen. Lisäksi testi pitää standardoida ryhmään, jossa sitä käytetään. Esimerkiksi yhdysvaltalaisen persoonallisuustestin tekevä suomalainen saa helposti tuloksen, että on sosiaalisesti rajoittunut tai estynyt.

Ollikaisen mukaan Mikä puu olet -testi ei yksinkertaisesti kerro mitään.

– Siellä ei ole mitään teoriaa taustalla. Se ei pohjaudu mihinkään, että saa tulokseksi kuusen, vaikka omasta mielestään on mänty.

OLENNAINEN osa nettitestien maailmaa on tulosten jakaminen sosiaalisessa mediassa. Sosiaalipsykologi **Vilma Lehtinen** Helsingin yliopistosta sanoo, että se on tärkeä tapa rakentaa omaa identiteettiä, käsitystä omasta itsestään.

Lehtisen mukaan ihminen hakee omalle kuvalleen hyväksyntää muilta. Samalla voidaan verrata itseä muihin.

– Voidaan näyttää muille, että tällainen minä nyt olisin, vahvistatteko tämän. Ihmisille on hirveän tärkeää lokeroida itseään.

Lehtisen nettitestien hyötyjä syö liika keskittyminen yksilöön. Hänen mukaansa korostetaan liikaa sitä, miten yksilö voi muuttaa ympäröivää todellisuutta muuttamalla omia ominaisuuksiaan.

Lehtisen mukaan vaarana on myös se, että unohdetaan persoonallisuuden tilannesidonnaisuus.

– Riippuu muista ihmisistä ja tilanteista, minkälainen on.

TEEMU OLLIKAISEN mukaan nettitestit ovat suosittuja, koska haluamme tuntea itsemme paremmin. Lisäksi ihmisillä saattaa olla huolta siitä, onko heissä jotain vikaa. Testejä tehdessä on luonnollista toivoa mukavia tuloksia.

Psykologiassa tunnetaan ilmiö horror vacuum, kauhutyhjiö. Ollikaisen mukaan se kertoo siitä, että on taipumus täyttää peloilla ja fantasioilla se tyhjä tila, mitä ei tiedä itsestään. Tyhjiötä täyttävät osaltaan erilaiset testit.

– Yksi houkutus tehdä itsearviointitestejä on saada vahvistusta positiiviselle uskomukselle: että olen ihan fiksu ja hyvä tyyppi.

Nettitesteillä on haittansa. Ollikaisen mukaan pahin on se, että testit voivat olla epäluotettavia. Paljon tietoa ihmisestä jää saamatta, ja ongelmia voi tulla, jos automatisoitu päätöksenteko korvaa psykologin arvion. Lisäksi huonoista tuloksista voi tulla mielipahaa, ainakin tilapäisesti.

> **Ihmisille on hirveän tärkeää lokeroida itseään.**
> VILMA LEHTINEN

TEATTERI

Siipensä kasvattanut ja menettänyt taiteilija

Koskien ja kivien lauluja – Heijastuksia erään taiteilijan elämästä. Käsikirjoitus ja lyriikat: Annukka Järvi. Ohjaus Aleksi Lavaste. Rooleissa Ella Mustajärvi, Aleksi Lavaste, Minna Sundelin. Musiikin sävellys Eero Kesti. Mezzosopraano Raisa Vaarna. Baritoni Kai Huopainen. Oboe ja englannintorvi Jouko Teikari. Piano Nina Huopainen. Ensi-ilta 23.8. Elli Tompurin syntymäkodissa.

NÄYTTELIJÄ Elli Tompurista (1880–1962) kertova *Koskien ja kivien lauluja – Heijastuksia erään taiteilijan elämästä* on pienimuotoinen helmi. **Annukka Järven** kirjoittama ja **Aleksi Lavasteen** ohjaama musiikkinäytelmä luo nimensä mukaan katsauksia Vehkalahdella syntyneen Tompurin elämään, persoonaan ja taiteeseen.

Osana Elokuun iltojen ohjelmistoa nähty esitys antoi neljälle loppuunmyydylle katsomolle myös ainutlaatuisen mahdollisuuden kurkistaa esityspaikkana toimineen Tompurin syntymäkotiin.

Esitys piirtää henkilökuvan vastustamatonta poltetta teatteriin tuntevasta itsenäisestä naisesta. Taiteessaan tinkimätön ihmisyyden tulkitsija niitti menestystä niin Kansallisteatterissa Suomessa kuin myös Euroopan ja Yhdysvaltojen näyttämöillä.

Teatterille omistautunut, mutta lopulta taloudelliseen ahdinkoon joutunut Tompuri koki velvollisuudekseen tuoda taiteellaan toivoa yleisölle myös silloin, kun sitä ei hänen omassa elämässään ollut. Näytelmäteksti pohtiikin toisella tasolla taiteilijan suhdetta taiteeseen ja taiteen merkitykseen.

ELLA MUSTAJÄRVEN tulkitsemassa Elli Tompurin kuvauksessa voi nähdä sukulaisuutta keväällä Kotkassa esitettyyn monologiin *Loistava Ella!*, joka on tutkielma **Ella Erosesta**. Mustajärvi onnistuu jälleen hienosti vahvan naisen ja näyttelijälegendan roolissa.

Aleksi Lavasteen ohjaus on selkeää ja hienovaraista. Kepeyttä näytelmään tuovat katkelmat *Nummisuutareiden* Eskon sekä *Hamletin* monologeista.

Esityksessä kuullaan yhteensä yhdeksän musiikkinumeroa. **Jean Sibeliuksen** ja **Eero Kestin** teok-

RAIMO EEROLA

Ella Mustajärvi esittää Elli Tompuria. Ohjaaja Aleksi Lavaste nähdään myös Lauri af Heurlinin roolissa.

Jatkuva tarve arvioon

Tutkija Vilma Lehtisen mukaan identiteetin rakentaminen on läpielämän jatkuva prosessi. Siksi nettitestit vetoavat. — On vaihtuvia elämäntilanteita, ei olla vaikkapa samassa työorganisaatiossa tai ihmissuhteessa koko elämää.

Kymen Sanomien paperilehden tilaaja!
TÄYDENNÄ TILAUSTASI

Ota yhteys asiakaspalveluun P. 010 808 502
Puhelun hinta 8,8 snt/min. Ulkomailta soitettaessa ulkomaan puhelumaksu.
digilehtitilauksella alkaen vain 2,50 €/kk

JUHA RIKA

Vinkkejä työhön ja suhteisiin

PYYSIN Psykologiliiton vastaavalta psykologilta **Teemu Ollikaiselta** arviota nettitestin tarkkuudesta. Ollikainen oli aiemmin päivällä tehnyt 16personalities.com -osoitteesta löytyvän persoonallisuustestin.

Testi asettaa käyttäjän kysymysten perusteella tiettyyn kohtaan eri profiileissa. Lopputulos on persoonallisuustyyppi.

– Testitulos tuntuu ihmisistä yleensä tarkalta. Siinä on mukana vähän horoskooppiefektiä eli kuvaukset on muotoiltu niin, että ne soivat moniin ihmisiin.

Testi kertoo persoonallisuustyypin vahvuudet ja heikkoudet sekä antaa vinkkejä esimerkiksi työelämään ja parisuhteeseen.

Ollikaisen mukaan pitää kuitenkin muistaa, että jos testin tekee 12 minuutissa, paljon informaatiota persoonallisuudesta jää antamatta.

Testi on myös kulttuurisidonnainen.

– Käyttäjää arvioidaan englantia puhuvana yhdysvaltaisena eli simultaanitulkkausta pitää tehdä, Ollikainen muistuttaa.

| ELINA KEMPPAINEN

set kuljettavat ja rytmittävät tarinaa kohtausten välissä.

Musiikin lisäksi esityksessä on merkittävä rooli näyttämönä toimivalla Elli Tompurin kotituvalla. Autenttinen miljöö luo osaltaan intiimiä ja historiallista tunnelmaa. Jään silti miettimään miksei *Koskien ja kivien lauluja* voisi tuoda myös Tompurin synnyinkodin ulkopuolelle. Tälle näytelmälle soisin esityskertoja enemmänkin.
| KANERVA JALARVO

Hyvää: Kokonaisuus. Taitavan tekijäryhmän tulkinta paikallisesta näyttelijälegendasta.
Huonoa: Näytelmästä ei näillä näkymin ole luvassa lisää esityksiä.
Erityistä: Esityspaikkana Elli Tompurin syntymäkoti.

KONSERTIT

Virtuoso tunnelmoi Elokuun illoissa

Lauluyhtye Virtuoso Johanneksen kirkossa 23.8. Roope Pelo, tenori. Juhana Suninen, tenori. Topi Lehtomäki, baritoni. Riku Pelo, baritoni. Kimmo Ruotsala, urut ja piano.

ELOKUUN ILLAT -tapahtuma on lunastanut paikkansa haminalaisen kulttuurimaiseman rikastuttajana. Sen monipuolinen anti on tavoittanut kiitettävästi yleisön mielenkiinnon.

LAULUYHTYE Virtuoson lämmintunnelmainen konsertti tarjosi kattavan annoksen erilaisia musiikkityylejä. Illan ohjelmisto oli hyvin solistipainotteinen, johon kaipaamaan jäi enemmän yhtyelaulua. Muutama a cappella esityskin olisi ollut paikallaan, jossa yhtyeen taiteellinen panos pääsisi näyttävämmin esille.

RIKU PELON sävellykset *Taivaasta tullut* ja *Ave Maria* henkivät selkeää melodiikkaa, joka rakentui turvallisen perinteen pohjalle. **Juhana Sunisen** teokset *Untako oot vierelläin?* ja *Yö enkelten* puhuttelivat kuulijaa sanomallaan.

Riku Pelon tulkinta *Posan aariasta* oopperasta *Don Carlos* piirtyi voimallisen ytimekkäänä saliin.

Lenskin aariassa oopperasta *Jevgeni Onegin* Juhana Suninen tunnelmoi linjakkaasti laadukkaalla soinnin perusvireellä, joka ei noussut kuitenkaan täyteen tenoriloistoonsa.

Topi Lehtomäki valitsi **C.B. Sagerin** *Rukouksessa* hillityn kerronnan lyyrillisellä maltillisuudellaan.

Roope Pelo tarjosi tunnetussa **Bach-Gounot´n** *Ave Mariassa* luontevan perustulkinnan, johon piirtyi myös muutamia intonaation horjahduksia.

C. A. BIXION laulussa *Mamma* kuultiin vetävän rytmikästä svengiä, jossa **Kimmo Ruotsalan** vauhdikas piano-osuus pyrki joskus yliotteeseen.

Tutut soolonumerot, *Oi muistatko vielä sen virren* ja *Olen kuullut on kaupunki tuolla* puhuttelivat hartaudellaan. Loppujakson parhaimmistoon nousi Riku Pelon rehevä tulkinta negro spiritualista *Deep river*.

Ylimääräinen *Mun sydämeni tänne jäi* vangitsi kuulijat väkevyydellään, jota kautta linjan tyylikkäästi esiintynyt pianisti **Kimmo Ruotsala** tuki vahvoilla vyörytyksillään.
| REIJO PAAVOLA

Hyvää: Monipuolinen ohjelmisto.
Huonoa: Moniääninen yhtyelaulu jäi vähäiseksi.
Erityistä: Yhtyeen jäsenten omat sävellykset.